

RAAP Adviesdocument 1072

Type onderzoek : IVO-P variant archeologische begeleiding

Toponiem plangebied : Van Huutstraat 3

Plaats : Apeldoorn

Gemeente : Apeldoorn

Provincie : Gelderland

Opdrachtgever : Gemeente Apeldoorn

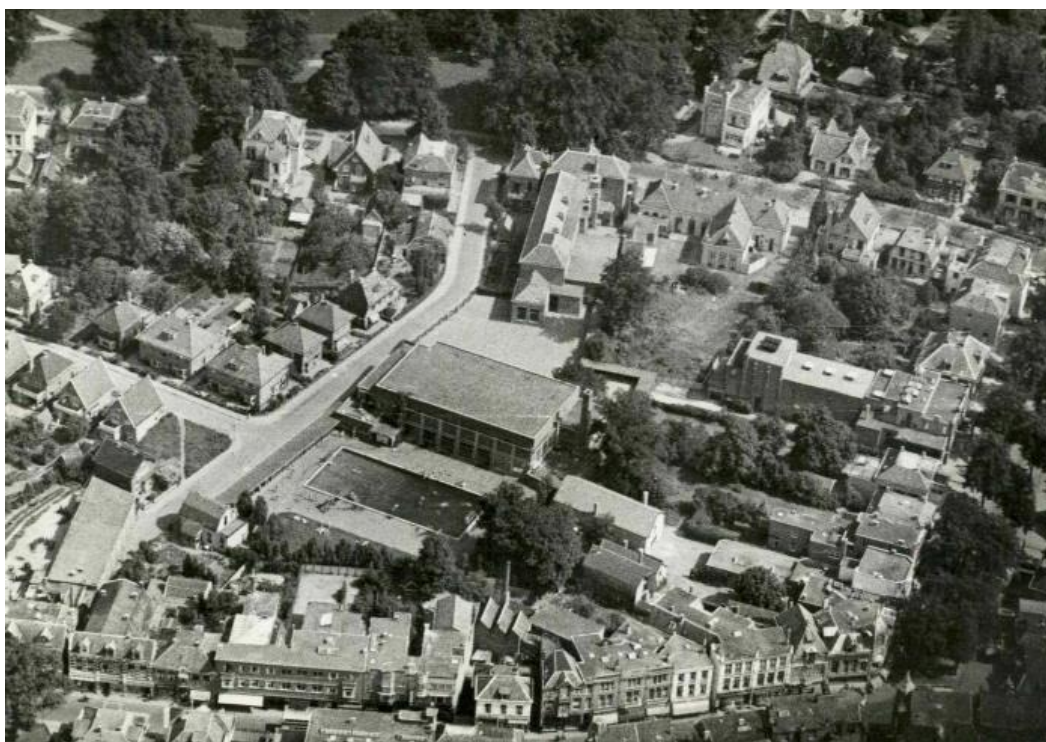
RAAP-projectcode : APVH

Auteur(s) : F.P. Westra

Versie : 8 januari 2020

Aanleiding onderzoek

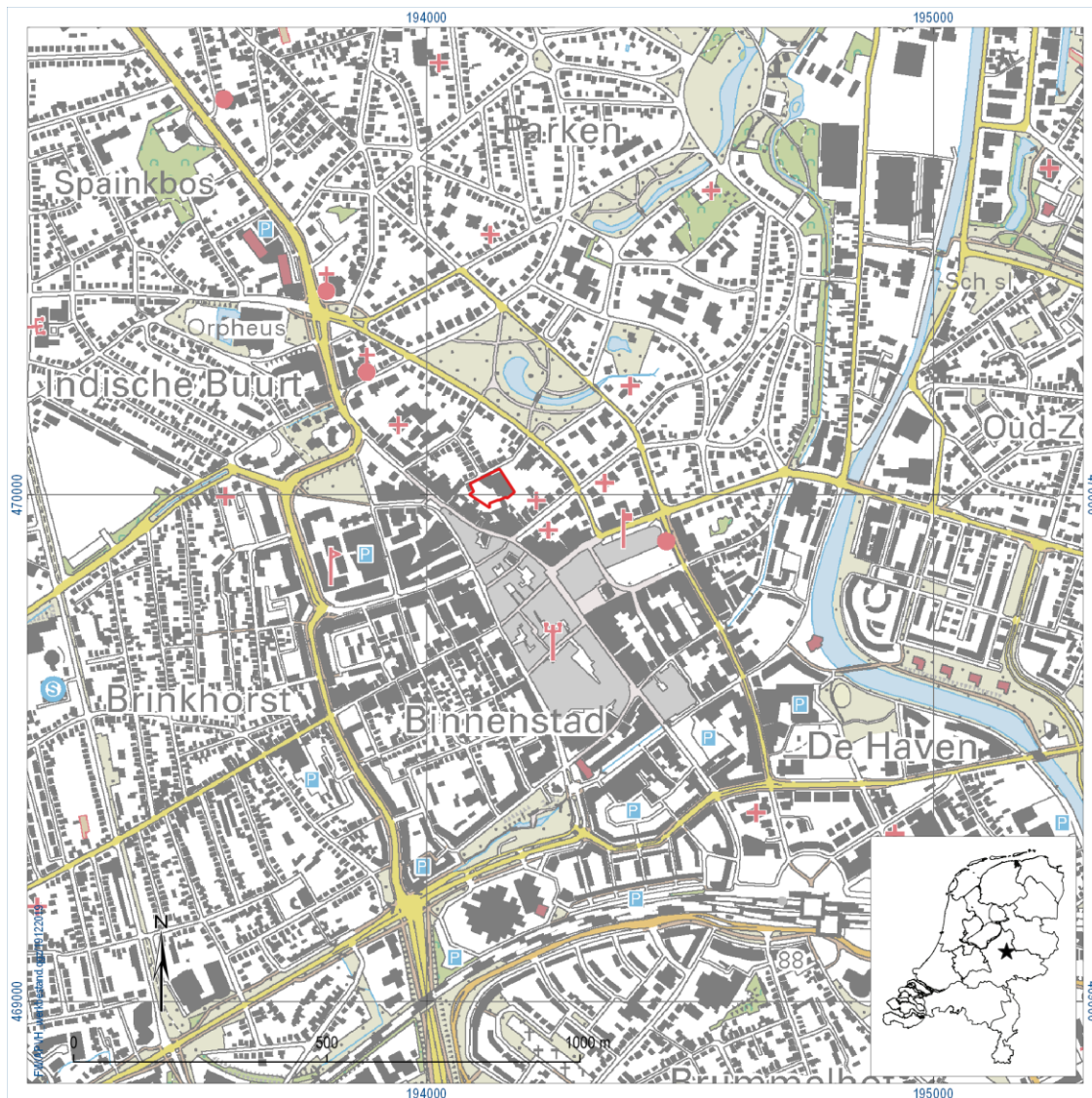
Ter plaatse van de Van Huutstraat 3 te Apeldoorn is een herontwikkeling voorzien. Tot voor kort was binnen het plangebied het Sportfondsenbad gelegen, een zwembad in eigendom van de gemeente. De gemeente wenst het plangebied te herontwikkelen en geschikt te maken voor woningbouw. Daarmee gaan bodemingrepen gepaard die dieper dan 35 cm onder het maaiveld reiken, waaronder de sloop van het zwembad en haar ondergrondse funderingen. In het kader van het vaststellen van de uitvoerbaarheid van de herontwikkeling, dient de gemeente alle omgevingswaarden zo goed mogelijk in kaart te brengen. Archeologie is één van deze waarden.

Figuur 1. Luchtfoto van het Sportfondsenbad in de periode 1945-1950, Hierop is de locatie van het voormalige buitenbad ook goed te zien. Bron: Beeldbank CODA Apeldoorn.

Ten behoeve van het archeologisch onderzoek is een Programma van Eisen opgesteld, waarin de randvoorwaarden zijn omschreven waaraan het onderzoek dient te voldoen. Hierin is uitgegaan van een proefsleuvenonderzoek – variant archeologische begeleiding. Het was de bedoeling om alle bodemroerende activiteiten (dieper dan 35 cm –Mv) gedurende de sloop archeologisch te begeleiden, om vast te stellen in welke mate de bodem nog intact of verstoord was. De werkzaamheden die dieper reiken dan de vrijstellingsgrens bestaan uit het verwijderen van kabels en leidingen, de sloop van de funderingen en het verwijderen van de oude binnenbaden en het voormalige buitenbad. Deze laatste bevindt zich gedeeltelijk onder de bebouwing en onder de parkeerplaats. De sloop van het voormalige grote binnenbad zou niet begeleid hoeven te worden. Ter plaatse was bij de bouw voor het bad en fundering tot 5,5 meter –mv ontgraven, waardoor eventuele archeologische niveaus hoogstwaarschijnlijk zijn verdwenen. Tijdens de voorbereiding van het onderzoek werd duidelijk dat de aard van de werkzaamheden het lastig maakte om goede archeologische waarnemingen te doen. In

overleg met de gemeente Apeldoorn is vervolgens besloten om te onderzoeken of een andere onderzoeksmethode mogelijk is. Hier wordt in dit adviesdocument nader op ingegaan.

Figuur 2. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek ter plaatse van de sloop werd al snel duidelijk dat de sloopwerkzaamheden lastig te begeleiden bleken. Naast het oude bad bleken nog meer delen van het gebouw diep onderkelderd te zijn geweest. Aan de zuidoostkant van het gebouw bevond zich een diepe kelder waar de verwarmingsketels hadden gestaan. In figuur 3 wordt een impressie weergegeven van de situatie ter plaatse.

Figuur 3. Kelderruimte voor de verwarmingsketels (links) en onderhoudsruimtes rondom het grote zwembad (rechts).

Aan de noordzijde van het grote bad was het gebouw niet onderkelderd en alleen voorzien van hoge kruipruimtes. Wel was dit deel van het gebouw stevig gefundeerd op betonnen putringfunderingen van 1,2 m in doorsnede en 1,5 m diep. De onderlinge afstand tussen de verschillende funderingsringen lag tussen de 1,5 en 2 meter. In de omliggende grond is een boring verricht op basis waarvan kon worden vastgesteld dat ter plekke een bruin, grijs en geel gevlekt verstoord pakket aanwezig is van 1,2 meter, met een scherpe begrenzing direct op de C-horizont (Boring 3).

Figuur 4. Impressie van de sloopwerkzaamheden ter hoogte van boring 3. Blik richting het zuidwesten. Op de voorgrond is een betonnen funderingspaal zichtbaar.

Op twee andere plekken buiten de huidige bebouwing is waar mogelijk ook een boring uitgevoerd.

Boring 1, aan de zuidzijde van de voormalige bebouwing bevatte donkerbruingrijs humeus zand met brokjes puin, en is op 1 m –mv gestuit op ondoordringbaar puin.

Boring 2 aan de oostzijde van de voormalige bebouwing bevatte tot op het einde van de boring, op 2 m –mv nog donkerbruingrijs humeus zand met brokjes puin. Mogelijk is de bodem hier tot grote diepte verstoord of heeft hier te plaatse in het verleden een sloot gelopen die bij de bouw van het Sportfondsenbad is gedempt. De C-horizont is in deze boring niet bereikt.

Op andere plekken binnen het plangebied bleek het in verband met nog bestaande gebouwdelen en bestrating nog niet mogelijk om boringen te verrichten.

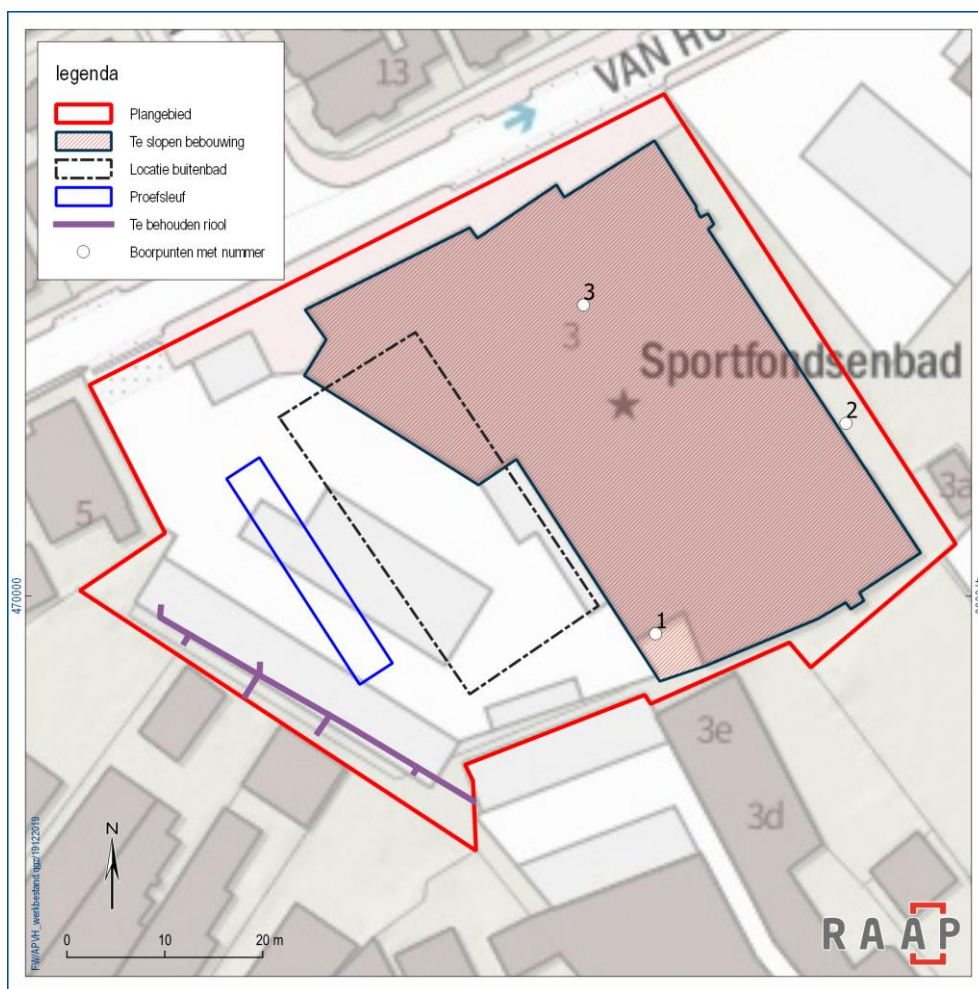
Figuur 5. Aanleg van het Sportfondsenbad in 1934. Het voormalige bad werd met de hand in getrapt talud uitgegraven. Bron: Beeldbank CODA Apeldoorn.

De sloopwerkzaamheden bestaan uit het verwijderen van de oude muren, vloeren, funderingen en funderingspalen. Dit gebeurt met een rupskraan van 50 ton. De grond rondom de funderingen en funderingspalen is, zo blijkt uit een boring, verstoord tot op de C-horizont. De grond rondom de te slopen bebouwing wordt niet tot het niveau van de C-horizont afgegraven.

Het plangebied blijkt over een groter oppervlak te zijn verstoord dan in eerste instantie bij het vooronderzoek te zijn aangenomen (Oogink, 2019). Een foto uit het archief van de gemeente Apeldoorn, genomen ten tijde van de aanleg van het zwembad in 1934, laat een goed beeld zien van de manier van werken bij de aanleg. (figuur 5) Hoewel deze foto niet het gehele terrein laat zien, is wel duidelijk dat het grote binnenbad met de hand is uitgegraven. Omdat de funderingen meer dan vijf meter – mv zitten is duidelijk te zien dat dit in getrapt talud is gedaan. De grond om het bad heen is daarmee ook behoorlijk diep verstoord.

Advies

Uit de veldinspectie is duidelijk geworden dat het bebouwde gedeelte van het plangebied grotendeels, zo niet volledig is verstoord. Daarnaast blijken de civieltechnische werkzaamheden lastig archeologisch te begeleiden. De werkzaamheden geven niet de mogelijkheid tot het doen van archeologische waarnemingen. Hierdoor is het niet mogelijk een goede archeologische waardering van het terrein te geven. Om alsnog een betrouwbare waardering van het onbebouwde deel van het plangebied te kunnen geven, stellen wij voor om na afloop van de sloopwerkzaamheden een proefsleuf aan te leggen in het gedeelte van het plangebied dat tot het voormalige parkeerterrein heeft behoord (zie figuur 6). Dit deel van het terrein ligt hoger dan het straatniveau en is opgehoogd. Een foto uit 1934, waarop de situatie voorafgaand aan de bouw te zien is, laat zien dat het voormalige maaiveld van het terrein gelijk was met het straatniveau. Hier bestaat dus de kans dat eventuele archeologische vondstlagen nog intact in de bodem aanwezig zijn. Dit deel van het terrein wordt tijdens de sloopwerkzaamheden gebruikt voor de vrachtwagens die het sloopafval afvoeren en voor het opslaan van materieel. Daarnaast is het nog geasfalteerd. Het proefsleuvenonderzoek kan dan ook pas plaatsvinden als het terrein na afloop van de sloopwerkzaamheden is opgeleverd.

Figuur 6. plangebied met de te slopen bebouwing, de locatie van het voormalige buitenbad en de geplande proefsleuf.

Literatuur

Oogink, D.H.B., 2019. Programma van Eisen IVO-P en Opgraving, variant Archeologische Begeleiding, Van Huutstraat 3, Apeldoorn, gemeente Apeldoorn (Gelderland). Gemeente Apeldoorn.

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren

Figuur 1. Luchtfoto van het Sportfondsenbad in de periode 1945-1950, Hierop is de locatie van het voormalige buitenbad ook goed te zien. Bron: Beeldbank CODA Apeldoorn.	2
Figuur 2. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	3
Figuur 3. Kelderruimte voor de verwarmingsketels (links) en onderhoudsruimtes rondom het grote zwembad (rechts).	4
Figuur 4. Impressie van de sloopwerkzaamheden ter hoogte van boring 3. Blik richting het zuidwesten. Op de voorgrond is een betonnen funderingspaal zichtbaar.	5
Figuur 5. Aanleg van het Sportfondsenbad in 1934. Het voormalige bad werd met de hand in getrapt talud uitgegraven. Bron: Beeldbank CODA Apeldoorn.	6
Figuur 6. plangebied met de te slopen bebouwing, de locatie van het voormalige buitenbad en de geplande proefsleuf.	8

